

Наименование ТВП: Налибокская пушча

© С. Левый

Код: BY048

Географические координаты: 53° 54' N 26° 19' E

Административная принадлежность: Гродненская область: Ивьевский район, Новогрудский район, Минская область: Воложинский район, Столбцовский район

Площадь: 80151 га

Критерии: B2

Национальный природоохранный статус: Рэспубліканскі ландшафтны заказнік «Налібокскі»

Международный природоохранный статус: ТВП рэгіянальнага значэння, утворана ў 2010 годзе. Ключавая батанічная тэрыторыя

Общее описание:

Тэрыторыя ТВП "Налібоцкая пушча" - адзіная цэласная тэрыторыя, размешчаная ў басейне Нёмана ў заходняй частцы цэнтральнай Беларусі, на якой практычна ў натуральным стане захаваліся лясныя масівы вялікай плошчы са спецыфічным прыродным комплексам. Гэта найболей буйныя лясныя масівы сярод нёманскіх лясоў. Размешчаны на мяжы двух геабатанічных падзон: дубова-цёмнахваёвых і грабава-дубова-цёмнахваёвых лясоў.

Тэрыторыя ахоплівае басейны правых прытокаў Нёмана - Бярэзіны і Усы да Ашмянскіх град на поўначы, падножжы Мінскага ўзвышша на ўсходзе і Лідскай раўніны на захадзе. Тут налічваецца каля 20 малых рэк, самыя буйныя з якіх Заходняя Бярэзіна, Іслач і Уса.

Паўднёва-заходняя частка ўяўляе сабой шырокую, значна паніжаную, моцна забалочаную раўніну, пераходзячую на паўднёвым захадзе ў балотны масіў.

Прырода заказніка адрозніваецца выключнай прыгажосцю і маляўнічасцю натуральных ландшафтаў, высокай лясістасцю (каля 80 %) і нізкай сельскагаспадарчай засвоенасцю і дазваляюць казаць аб важнай ролі Налібоцкай пушчы ў захаванні біялагічнай разнастайнасці флоры і фауны Беларусі.

У лясах і населеных пунктах ТВП расце 37 відаў дрэў, 45 відаў хмызнякоў, 15 - хмызнячкоў і паўхмызнячкоў, 720 відаў травяністых раслін.

Основные биотопы:

Хваёвыя лясы - 42%, яловыя лясы - 8%, шырокалісцевыя лясы - 1%, драбналістыя лясы - 29,5%, адчыненыя лясныя ўчасткі - 5%, рэкі і іх узбярэжжа - 8%, балоты - 5%, сельгасугоддзі - 1%, населеныя пункты - >1%.

Птицы:

На ТВП «Налібоцкая пушча» дакладна вызначана гнездаванне 152 відаў птушак, для 9 гнездаванневерагодна. Перавага лясных месцапражыванняў, абумовіла дамінаванне ў насельніцтве птушак лясных экасістэм - 49,1 % ад ліку ўсіх відаў птушак ТВП.

Тэрыторыя мае значэнне для захавання месц гнездавання малога арляца *Aquila pomarina*, звычайнага зімародка *Alcedo atthis*, чорнага бусла *Ciconia nigra*. Акрамя таго, тут адзначаны ў невялікай колькасці дубальт *Gallinago media*, вялікі грыцук *Limosa limosa*, вялікі кулён *Numenius arquata*.

Другие группы животных:

Клас сысуны на тэрыторыі Налібоцкай пушчы прадстаўлены досыць разнастайна - 42 віда. Амфібій - 11 відаў, рэптылій - 6 відаў.

Состояние редких видов птиц:

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды	Критерий ТВП
Шилохвость <i>Anas acuta</i>	гн?	0-2 п	2004-2011	П		
Крохаль большой <i>Mergus merganser</i>	гн	~ 10 п	2004-2011	Э		
Выпь большая <i>Botaurus stellaris</i>	гн	~ 20 с	2004-2011	Э		
Цапля большая белая <i>Casmerodius albus</i>	гн?	+	2004-2011	П		
Черный аист <i>Ciconia nigra</i>	гн	20-40 п	2004-2011	Э		B2
Коршун черный <i>Milvus migrans</i>	гн	2 п	2004-2011	П		
Орлан- белохвост <i>Haliaeetus albicilla</i>	гн	3 п	2004-2011	П		

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды	Критерий ТВП
Змеяед <i>Circaetus gallicus</i>	ГН	6 п	2008	Т		
Лунь полевой <i>Circus cyaneus</i>	ГН	+	2004-2011	П		
Малый подорлик <i>Aquila pomarina</i>	ГН	40-50 п	2006	Э	↔	B2
Скопа <i>Pandion haliaetus</i>	МГ	+	2004-2011	П		
Пустельга обыкновенная <i>Falco tinnunculus</i>	ГН?	+	2004-2011	П		
Чеглок <i>Falco subbuteo</i>	ГН	~ 20 п	2004-2011	Э		
Коростель <i>Crex crex</i>	ГН	+	2004-2011	П		
Журавль серый <i>Grus grus</i>	ГН	10-15 п	2004-2011	Э		
Галстучник <i>Charadrius hiaticula</i>	ГН?	0-1 п	2010	П		
Турухтан <i>Philomachus ridgwayi</i>	МГ	+	2004-2011	П		
Дупель <i>Gallinago media</i>	ГН	+	2004-2011	П		
Веретенник большой <i>Limosa limosa</i>	ГН	2-5 п	2004-2011	П		

Виды	Статус	Количество	Год/период оценки	Точность оценки	Тренды	Критерий ТВП
Кроншнеп большой <i>Numenius arquata</i>	гн	2-5 п	2004-2011	П		
Улит большой <i>Tringa nebularia</i>	мг	+	2004-2011	П		
Филин <i>Bubo bubo</i>	гн	> 3 п	2004-2011	П		
Сыч воробьиный <i>Glaucidium passerinum</i>	гн	+	2004-2011	П		
Неясыть бородатая <i>Strix nebulosa</i>	гн	+	2004-2011	П		
Обыкновенный зимородок <i>Alcedo atthis</i>	гн	40 п	2004-2011	Э	↔	В2
Сизоворонка <i>Coracias garrulus</i>	зал?	1 ос	2009	П		
Дятел зеленый <i>Picus viridis</i>	гн	+	2004-2011	П		
Дятел белоспинный <i>Dendrocopos leucotos</i>	гн	> 50 п	2004-2011	Э		
Дятел трехпалый <i>Picoides tridactylus</i>	гн	+	2004-2011	П		
Конек полевой <i>Anthus campestris</i>	гн	+	2004-2011	П		

Другие редкие и находящиеся под угрозой исчезновения виды:

В фауне заказника выявлено 43 охраняемых вида животных, внесенных в Красную книгу Беларуси, из них: 10 - насекомые, 2 - рыбы, 1 - земноводные, 1 - пресмыкающиеся, 29 - птицы, 4 - млекопитающие.

Звяры: арэшнікавая соня *Muscardinusavellanarius*, еўрапейскі зубр *Bisonbonasus*, еўрапейская рысь *Lynxlynx*, барсук *Melesmeles*.

Рэптыліі: мядзянка *Coronela austriaca*.

Амфібіі: чаротавая рапуха *Bufo calamita*.

Рыбы: ручаёвая стронга *Salmo trutta trutta morpha fario*, ліпень *Thymallus thymallus*, вусач *Barbus barbus*, рыбец *Vimba vimba*, падуст *Chondrostoma nasus*.

Расліны: баранец звычайны *Huperziaselago*, пухірнік ягадны *Cucubalus baccifer*, гайнік цёмна-чырвоны *Epipactis atrorubens*, гарлянка пірамідальная *Ajugapyramidalis*, зубніца клубняносная *Dentaria bubifera*, вярба чарнічная *Salix myrtilloides*, званочак шыракалісты *Campanula latifolia*, старасцень прырэчны *Senecio fluviatilis*, пярэсна еўрапейская *Trollius europaeus*, лілея кучаравая *Lilium martagon*, цыбуля мядзведжая *Allium ursinum*, луннік ажываючы *Lunaria rediviva*, аўсяніца высокая *Festuca altissima*, асака прысадзістая *Carex supina*, пальчатая карэннік майскі *Dactylorhiza majalis*, тайнік яйцападобны *Listera ovata*, тайнік сэрцападобны *Listera cordata*, шпажнік чарапіцавы *Gladiolus imbricatus*.

Угрозы:

- Узворванне некаторых участкаў поймавых зон (асабліва р. Нёман);
- Перавыпас быдла ў паўднёвай і заходняй частках поймавай зоны тэрыторыі;
- Негатыўны ўплыў населеных пунктаў на прымыкаючыя ўчасткі рэк, іх поймаў і лясоў: забруджванне бытавымі адыходамі, вытаптыванне і рудэралізацыя расліннага палага, узрастанне драпежніцкага і канкурэнтнага прэса сінантропных відаў жывёл;
- Адмоўнае ўздзеянне сельскагаспадарчай асушальнай меліярацыі на прылягаючыя да тэрыторыі заказніка ўчасткі ў паўднёвай і паўночна-заходняй частках поймавай зоны;
- Рэкрэацыйная нагрузка ў лясных насаджэннях у наваколлях населеных

пунктаў, а таксама па даступных участках берагоў вадаёмаў, галоўным чынамр. Нёман і воз. Кромань.

Рекомендации по сохранению:

Неабходна стварэнне плана кіравання для гэтай тэрыторыі.

Источники информации:

Асабістыя паведамленні: Грычык В.В., Дамброўскі В.Ч.

Научное обоснование образования республиканского ландшафтного заказника «Налибокский», Минск, 2000 г.

Красная книга Республики Беларусь (Животные. Млекопитающие). - Минск: Беларуская Энцыклапедыя ім. Петруся Бровкі, 2004.

Ключевые ботанические территории Беларуси / Под ред. О.М. Масловского, Г.А. Пронькиной. - М.-Мн. -: Бестиор, 2005. - 80 с.

Составители : Грычык В.В.

** Использование размещенной здесь неопубликованной информации для научных публикаций без письменного соглашения ее авторов запрещено. В случае использования части контента или страницы целиком на других интернет-ресурсах, обязательна ссылка на авторов и сайт iba.ptushki.org*